

משנה שלובה

המשניות הנלמדות השבוע (לפי הלוח היומי) עם רע"ב משולב

לע"נ מו"ח רבי יוסף מרדכי שלמה ב"ר יעקב. נלכ"ע י"ט תשרי תשפ"ו

ל תשרי - ו חשון, אהלות פ"ט מ"ט - פ"י מ"ו

אהלות פרק ט, פרק 'כוורת'.

ט

הִיתָה מְמִלָּאָה אֶת כָּל הַבֵּית - שְ�כֵלָה בְּתוֹךְ הַבֵּית לַפָּנִים וְיוֹשֶׁבֶת עַל שׁוּלְיָהּ וּפִיה מְגִיעַ לְשִׁמִּי קוֹרָה, וְאֵין בִּינָה לְבֵין הַקּוֹרוֹת פּוֹתֵחַ טֶפַח, שְׁאֵין בִּינָה לְתַקְרָה פּוֹתֵחַ טֶפַח, טֶמְאָה בְּתוֹכָהּ, הַבֵּית טָמֵא. טֶמְאָה בְּבֵית, מָה שֶׁבְּתוֹכָהּ טָהוֹר, שֶׁדֶּרֶךְ טֶמְאָה לְצֵאת וְאֵין דֶּרֶכָה לְהִכָּנֵס.

טֶמְאָה בְּתוֹכָהּ הַבֵּית טָמֵא טֶמְאָה צִצִּית מָה שֶׁבְּתוֹכָהּ טָהוֹר. מִיָּדֵי דְהוּא אָבִיב שֶׁהוּא קָמוֹר תַּחַת הַבֵּית שֶׁיֵּשׁ בּוֹ פּוֹתֵחַ טֶפַח וְאֵין בִּיצִיאָתוֹ פּוֹתֵחַ טֶפַח דִּתְנֵן לְעִיל בְּפֶרֶק ג' (משנה ר).

בֵּין עוֹמֶדֶת, בֵּין מְטָה עַל צִדָּה - כְּלוּמָר, דִּין זֶה נוֹהֵג בֵּין עוֹמֶדֶת וּמִנְעֶת לַקּוֹרוֹת בֵּין מְטָה עַל צִדָּה וְאֵין בֵּין פִּיה לְדָפֵן הַבֵּית פּוֹתֵחַ טֶפַח, בֵּין אַחַת, בֵּין שְׁתֵּים - זֶה עַל זֶה וְאֵין בֵּין פִּי הַשְּׂנִיָּה לַקּוֹרוֹת פּוֹתֵחַ טֶפַח, וְכֵן אֵין בֵּין שׁוּלֵי הַשְּׂנִיָּה לְפִיה שֶׁל רֹאשׁוֹנָה פּוֹתֵחַ טֶפַח:

י

הִיתָה עוֹמֶדֶת בְּתוֹךְ הַפֶּתַח וְאֵין בִּינָה לְבֵין הַמְּשַׁקּוֹף פּוֹתֵחַ טֶפַח, טֶמְאָה בְּתוֹכָהּ, הַבֵּית טָהוֹר. שֶׁהַמְּשַׁקּוֹף יוֹרֵד וְסוֹתֵם אֶת פִּי הַכּוֹרֶת. וּבִכְוֹרֶת שְׂאִינָה מַחְלַחֵת אִירִי. דְּאִי מַחְלַחֵת, דֶּרֶךְ הַחֲלּוּל הִיתָה טֶמְאָה יוֹצֵאָה לְבֵית כָּכָל הֵנִי דְלָעִיל.

טֶמְאָה בְּבֵית, מָה שֶׁבְּתוֹכָהּ טָמֵא, שֶׁדֶּרֶךְ הַטֶּמְאָה לְצֵאת וְאֵין דֶּרֶכָה לְהִכָּנֵס:

טֶמְאָה צִצִּית מָה שֶׁבְּתוֹכָהּ טָמֵא. גִּרְסִינִן. שֶׁהַטֶּמְאָה יוֹצֵאָה לַחוּץ וְאִינָה נִכְנָסֶת לְכוֹרֶת. וּבִרְבִּי סָפְרִים גִּרְסִין, מָה שֶׁבְּתוֹכָהּ טָמֵא, לְפִי שֶׁהַטֶּמְאָה יוֹצֵאָה מִן הַבֵּית דֶּרֶךְ פֶּתָחָהּ וּמִטֶּמְאָה מָה שֶׁבְּכוֹרֶת, וְהִיא עוֹמֶדֶת בְּתוֹךְ הַפֶּתַח:

יא

הִיתָה מְטָה עַל צִדָּה בְּאֹוִיר וְכִזִּית מִן הַמֶּת נִתּוֹן תַּחְתִּיהָ אוֹ עַל גְּבֵה, כָּל שֶׁהוּא כְּנֶגֶד הַזִּית, תַּחְתִּיהָ וְגִבָּה, טָמֵא. וְכָל שְׂאִינוֹ כְּנֶגֶד הַזִּית, תּוֹכָהּ, טָהוֹר. בְּתוֹכָהּ, הַכָּל טָמֵא:

בְּאֹוִי. בְּחֶצֶר אוֹ בְּגֵה שְׂאֵין שֵׁם אֹהֶל, וְדִינָה כְּדִין כּוֹרֶת שֶׁהִיא לַחוּץ הַפֶּתַח וּפִיה לַחוּץ כְּדִתְנֵן בְּרִישׁ פֶּרֶקִין (משנה א). וְכֵן נִמִּי גְבוּהָ טֶפַח דְּהָכָא (משנה הבאה) כְּגִבוּהָ טֶפַח דְּרִישׁ פֶּרֶקִין, אֲלֵא דְכָאן אֵין שִׁיךְ לְהַזְכִּיר בֵּית, דְּבִעוֹמֶדֶת תַּחַת הָאֹוִיר עֲסָקִין:

יב

הִיתָה גְבוּהָ מִן הָאָרֶץ טֶפַח, טֶמְאָה תַּחְתִּיהָ אוֹ עַל גְּבֵה, הַכָּל טָמֵא, אֲלֵא תוֹכָהּ. בְּתוֹכָהּ, הַכָּל טָמֵא.

בְּמָה דְּכָרִים אֲמוּרִים, בְּזִמְנָ שֶׁהִיא כְּלִי. הִיתָה פְּחוּתָהּ וּפְקוּקָה בְּקֶשׁ, בְּזִמְנָ שֶׁהִיא כְּלִי. הִכָּא דְּעוֹמֶדֶת בְּאֹוִיר אֵין שִׁיךְ לְהַזְכִּיר מַחְלַחֵת, וּמִשּׁוּם הִכִּי לֹא תֵנָּה הָכָא אוֹ אֲפּוּצָה כְּדִתְנֵי לְעִיל, דְּאֵין שִׁיךְ אֲפּוּצָה אֲלֵא בְּמַחְלַחֵת, אוֹ מַחְזָקֶת אֲרֻבָּעִים סָאָה, כְּדִבְרֵי חֲכָמִים דְּפִלְגִי אֲתֵנָּה קָמָא וְסִבְרִי דְּמַחְזָקֶת אֲרֻבָּעִים סָאָה, כְּנִפְחָתָה וְנִתְבַּטְּלָה מִתּוֹרֶת כְּלִי דְמִיָּא, וּמִצִּלָּתָהּ אֲתַחְתִּיהָ וְאִתּוֹכָהּ וְעַל גְּבֵה, כִּזִּית מִן הַמֶּת נִתּוֹן

תחתיה דינה כנפחתה ואינה גבוהה ופיה לחוץ דתנן לעיל, כנגדו עד הנהום טמא. על גבה, כנגדו עד הרקיע, טמא. בתוכה, אין טמא אלא תוכה.

היתה גבוהה מן הארץ טפח הר נמי דינה כדון כורת שפיה לחוץ ופחותה ופקוקה וגבוהה טפח דתנן לעיל, טמאה תחתיה, טמא. בתוכה, תוכה טמא. על גבה, כנגדו עד הרקיע טמא:

יג

היתה יושבת על שוליה והיא כלי, טמאה תחתיה, בתוכה, או על גבה כל על גבה' ששינו גבי כורת כשהיא יושבת על שוליה ופיה למעלה, הינו שהטמאה מאהיל חוצה [לה] למעלה מפיה, טמאה בוקעת ועולה, בוקעת ויורדת.

זומעת ועולה. אף על גב דלעיל במטה על צדה וטמאה תחתיה או על גבה מצלת על מה שבתוכה, הכא דפיה למעלה מאחר דאין מצלת על מה שחוצה לה אין מצלת על מה שבתוכה, כיון דאין הפסק בין אויר שבתוכה לאויר של מעלה בחוצה לה. ודוקא כנגד היות טמא ולא מן הצדדים, כיון דפחותה ואין גבוהה טפח, שאין שם אהל להביא את הטמאה לצדדיו.

אבל היתה גבוהה מן הארץ טפח, או מכסה אף על פי שאינה גבוהה טפח, או כפוייה על פיה, או כפלה על פיה. שיש אהל להביא טמאה, טמאה תחתיה, בתוכה, או על גבה, הכל טמא. ואין הכסוי חשוב להפסיק בין אויר תוכה לאויר שלמעלה, דלא דמי כלל למטה על צדה. ודוקא דמכסה בכפישה או בשאר כלי אף על פי שאינו מקבל טמאה, אבל מכסה בנסר, אף על פי שטמאה על גבה אין הטמאה בוקעת את הנסר, כדתנן לעיל פרק ה' [משנה ו'] גבי כורת שהיא בתוך הבית:

יד

במה דברים אמורים, בזמן שהיא כלי. היתה פחותה שנפחתה ובטלה מתורת כלי ופקוקה בקש, או מחזקת ארבעים סאה כדברי חכמים דפליגי אתנא קמא ומשוו מחזקת ארבעים סאה לפחותה ופקוקה בקש, טמאה תחתיה, בתוכה, או על גבה, טמאה בוקעת ועולה, בוקעת ויורדת.

רבי אליעזר ורבי שמעון אומרים, אין טמאה עולה לה בזמן שהטמאה תחתיה אינה עולה לתוכה, אף לא יורדת ממנה. בזמן שהטמאה לתוכה אינה יורדת תחתיה.

היתה גבוהה מן הארץ טפח, טמאה תחתיה, תחתיה טמא ותוכה וגבה טהור. בתוכה, או על גבה, כנגדו עד הרקיע טמא. אבל תחתיה טהור:

טו

ארון שהיא רחבה מלמטן וצרה מלמעלן - האי ארון הוא שן סלע שבולט מן ההר, ונחצב בו קבר רחב מלמטה וצר מלמעלה ופיו למעלה, והמות בתוכה, הנוגע בה מלמטן, טהור. דמה שכנגד פיו נחשב כארון, אבל שבצדדים לא. ומלמעלן, טמא.

רחבה מלמעלן וצרה מלמטן, הנוגע בה מכל מקום, טמא. היתה שוה, הנוגע בה מכל מקום, טמא, דברי רבי אליעזר.

רחב מלמעלה וצר מלמטה. או שהיה שוה, הנוגע בו מכל מקום טמא, דברי רבי אליעזר. שהכסוי מבקע הטמאה בכלו, שהטמאה עולה עד הכסוי וחוזרת ויורדת על פני כלה.

ורבי יהושע אומר, מטפח ולמטן, טהור. דאין נחשב כארון אלא טפח הסמוך לחלל הארון, הלכך אינה בוקעת מטפח ולמטה, מטפח ולמעלן, טמא.

העשויה כמין קמטרא הוא כלי שבסויו מכסה עבי הדפנות. תרגום לאשר על המלתחה (מלכים ב י'), לדמנא על קמטריא, הנוגע בה מכל מקום, טמא. דכל שכנגד הכסוי טמא, ובסויו מכסה את כלו.

במין גלוסקום אין כסוי שלו אלא כנגד חללו, כיתד התחוב בנקב בדחק, הנוגע בה מכל מקום, טהור, חוץ ממקום פתיחתה. בכסוי שכנגד חללה:

טז

הקדמה: חביות שלהן צרות למעלה לצד פיהן, ולמטה לצד השולים, ורחבות באמצען, וכמין בטן רחב בולט מהן באמצען מבחוץ.

חבית שהיא יושבת על שוליה באויר - הינו באויר העולם. לאפוקי תחת האהל, וכזית מן המת נתון תחתיה או בתוכה כנגד קורקורתה - כמו קרקעיתה, והן השולים, טמאה בוקעת ועולה, בוקעת ויורדת - וכל כלים שכנגד הזית טמאים, בין תחתיה בין על גבה בין בתוכה, מידי דהוי אכורת דלעיל [משנה י"ג] היושבת על שוליה. אבל שבצדדים שלא כנגד הזית טהורים, והחבית טמאה.

והחבית טמאה. לא שתהא החבית עצמה טמאה, דהא הכא בחבית שאינה מקבלת טמאה עסקין כדמוכח בסיפא, אלא החבית טמאה כלומר אף כלים שבתוך החבית כנגד הטמאה טמאים, משום דסתם חבית פיה רחב כשעור קורקורתה, וכיון שאין הפסק בין אויר תוכה לאויר שעל גבה למעלה חוצה לה, מתוך שאינה מצלת חוצה לה אין מצלת בתוכה.

תחת דפנה מבחוץ, טמאה בוקעת ועולה, בוקעת ויורדת וטמא חוץ לחבית כל שכנגד הזית, והחבית טהורה. הינו מה שבתוך החבית אפלו כנגד הזית. דדפני החבית בולטות באמצע, וכשיש כזית תחת הדפן דמי דפנה לכורת שהיא מטה על צדה דתוכה טהור, לפי שיש הפסק בין אויר תוכה שכנגד הזית לאויר שחוצה לה כנגד הזית.

בתוכה ותחת דפנה כלומר בפנים בחלל דפנה. וקרי לה תחת דפנה, לפי שהדפן הולך וצר לצד פיה. ולאפוקי על שוליה המכון כנגד פיה, אם יש בדפנות פותח טפח שבטן החבית בולט כל כך לחוץ שיש שם במקום אחד עד כנגד פיה של חבית טפח על טפח ברום טפח, הכל טמא, וכנגד פיה, טהור. הכל טמא. שהאהל מביא את הטמאה בכל החבית חוץ מכנגד פיה שאין שם אהל, הלכך כנגד פיה טהור.

ואם לאו דאין שם טפח, טמאה בוקעת ועולה, בוקעת ויורדת, ואין טמא אלא כנגד הזית.

במה דברים אמורים, בטהורה בחבית שאינה מקבלת טמאה. אבל אם היתה טמאה כגון סתם חבית שנצפרה בכבשן שהיא מקבלת טמאה, או גבוהה מן הארץ טפח או מכסה או כפוייה על פיה ואפלו היא טהורה, טמאה תחתיה, בתוכה או על גבה, הכל טמא:

וטמאה תחתיה או בתוכה או על גבה, הכל טמא. דאי בת קבולי טמאה היא ויושבת על שוליה וטמאה תחתיה או בתוכה או על גבה, אף על פי שאין כלי חרס מטמא מגבו נטמאת כאן החבית עצמה, מידי דהוי אכלים שבתוכה, מאחר שאינה מקפת צמיד פתיל, דאין כלי מציל אפלו על מה שבתוכו אלא עם דפנות אהלים במקום שאין הפסק מאויר תוכו לאויר שחוצה לו.

והאי תחתיה הינו תחת שוליה, דלא תני תחת דפנה מבחוץ. ונטמאת החבית עצמה, וכיון דחבית עצמה טמאה היא, נטמאו כל כלים שבתוכה אפלו שלא כנגד הטמאה, דאף על גב דקימא לן דאין אדם וכלים מטמאין מאויר כלי חרס, הכא כל זמן שהזית תחתיה מטמאין מטעם חבורים, מאחר דחבית עצמה טמאה. וכן גבוהה מן הארץ טפח אפלו טהורה חזינן תחתיה כאלו הוא מלא טמאה, ואפלו טמאה על גבה.

והשתא כל הני אין דינם שוה, דאם החבית מקבלת טמאה, מה שבתוכה אפלו שלא כנגד הטמאה טמא. והמאהיל על גבה, כנגד הטמאה טמא, שלא כנגד הטמאה טהור. אבל גבוהה מן הארץ טפח או מכסה או כפוייה על פיה, המאהיל על גבה אפלו שלא כנגד הטמאה טמא. ואין לתמה, כפוייה על פיה וטמאה על גבה תציל מה שבתוכה ככלים טהורים המקפים צמיד פתיל, דשאני הכא דליכא מרוח:

*

פרק י, פרק 'ארובה', ובו 2 משניות

א

ארובה שהיא בתוך הבית ומגלה לאויר, שאין עליה ג' מלמעלה ויש בה פותח טפח, טמאה בבית, כנגד ארובה טהור. כלים המנחים למטה בארץ כנגד הארובה ורואים פני הרקיע, טהורים.

טמאה כנגד ארובה, הבית טהור.

הטמאה בין בבית ובין כנגד ארבה, נתן את רגלו מלמעלה על פי הארבה, ערב את הטמאה והכל טמא. הבית טמא והנותן רגלו גם כן טמא.

מקצת טמאה בבית ומקצתה כנגד ארבה, הבית טמא, וכנגד הטמאה טמא. שהיות נמשך לכאן ולכאן:

ב

אין בארבה פותח טפח, טמאה בבית, כנגד ארבה טהור. טמאה כנגד ארבה, הבית טהור. הא קא משמע לן דאפלו בפחות מטפח לא אמרין בטמאה לבוד.

הטמאה בבית, נתן את רגלו מלמעלה, טהור. טהור הנותן, דכסתום דמי לגביה. שאין טמאה נכנסת לאהל ולא יוצאה ממנו בפחות מפותח טפח.

הטמאה כנגד ארבה, נתן את רגלו מלמעלה, רבי מאיר מטמא. וחכמים אומרים, אם טמאה קדמה את רגלו, טמא. שהרי בעת שנתן רגלו האהיל על הטמאה. אם רגלו קדמה את הטמאה, טהור. שקדם שבאה הטמאה כבר נעשה אהל סתום, ובשעה שנקנס בו הטמאה אין שם בארבה פותח טפח כדי שתצא ממנה הטמאה.

רבי שמעון אומר, שתי רגלים זו על גב זו שקדמו את הטמאה, משה הראשון את רגלו ונמצא רגלו של שני שם, טהור, מפני שקדמה רגלו של ראשון את הטמאה:

שתי רגלים זו על גב זו. של שני אנשים, ונתן הראשון רגלו על פי ארבה ורגל של שני מנח על רגלו של ראשון, ואחר כך נכנסה טמאה בבית תחת הארבה, ואחר כך הסיר הראשון את רגלו ונמצאת רגל השני מנחת על פי הארבה, אף על פי ששני זה האהיל על הטמאה כשהסיר הראשון את רגלו, השני טהור, מפני שקדמה רגלו של ראשון את הטמאה. ואין הלכה כרבי שמעון ולא כרבי מאיר:

ג

מקצת טמאה בבית ומקצתה כנגד ארבה בארבה שאין בה פותח טפח, הבית טמא, וכנגד הטמאה הינו המאהיל על הטמאה טמא, דברי רבי מאיר. רבי יהודה אומר, הבית טמא, כנגד הטמאה טהור.

רבי יוסי אומר, אם יש בטמאה כדי שתחלק ותטמא את הבית ותטמא כנגד הטמאה, פלי שפחלק. שיהיה במקצת הטמאה שעור כדי לטמא באהל, דהינו כשיהיה בכלה שני זיתים או יותר, טמא. ואם לאו, הבית טמא, כנגד הטמאה טהור. והלכה כרבי יוסי:

ד

ארבות זו על גב זו כגון שיש ארבה בין בית לעליה ויש עוד ארבה אחרת בגג העליה מכוונת כנגדה, ויש בהן פותח טפח ובכל אחת ואחת פותח טפח, טמאה בבית, כנגד ארבות טהור. טמאה כנגד ארבות, הבית טהור.

הטמאה בין בבית בין כנגד ארבות, נתן דבר שהוא מקבל טמאה, בין מלמעלה בארבה העליונה, בין מלמטה בארבה התחתונה, הכל טמא. אפלו מה שבעליה, אף על פי שנתן בתחתונה ולא בעליונה. דכיון דדבר המקבל טמאה הוא ואין חוצץ בפני הטמאה שבבית, רואין אותו כאלו הוא נתון בפי הארבה העליונה וערב את הטמאה.

ודבר שאינו מקבל טמאה, ממנו ולמטה, טמא דנעשה אהל סתום וכל מה שבתוכו טמא. ממנו ולמעלה, טהור. דחוצץ בפני הטמאה:

ה

אין בארבות פותח טפח, טמאה בבית, כנגד ארבות טהור. טמאה כנגד ארבות, הבית טהור. הטמאה בבית, נתן בין דבר שהוא מקבל טמאה, בין דבר שאינו מקבל טמאה, בין מלמעלה בין מלמטה, אין טמא אלא התחתון. דכיון דטמאה בבית שלא כנגד ארבה, אין טמאה יוצאה בפחות מטפח, וטהורה העליה אף על פי שארבה של עליה סתומה.

הטמאה כנגד ארבות, נתן דבר שהוא מקבל טמאה, בין מלמעלה בין מלמטה, הכל טמא. דכיון דטמאה כנגד ארבות ודבר טמא אינו חוצץ, רואין אותו כאלו הוא נתון בפי הארבה העליונה וערב את הטמאה. ודבר שאינו מקבל טמאה, בין מלמעלה בין מלמטה, אין טמא אלא תחתון:

אֲרָבָה שֶׁהִיא בְּתוֹךְ הַבֵּית, מְכַפֶּה. שֶׁהִיא רוֹאָה אֶת הָאֵוִיר, וְקִדְרָה נְתוּנָה תַּחְתֶּיהָ בְּאֶרֶץ כְּנַעַן הָאֲרָבָה, שֶׁאִם תַּעֲלֶה, אֵין שְׁפָתוֹתֶיהָ נוֹגְעוֹת בְּאֲרָבָה - וְאֵינָה רְחֵבָה כֹּל כֵּךְ שֶׁאִם תַּעֲלֶה כְּנַעַן הָאֲרָבָה שִׁיְהִיו שְׁפָתוֹתֶיהָ נוֹגְעוֹת בְּאֲרָבָה, אֲלֵא יוֹצֵאת וְנִכְנָסֶת בְּרוּחַ, טָמְאָה תַּחְתֶּיהָ, בְּתוֹכָהּ אוֹ עַל גְּבֶהָ, טָמְאָה בּוֹקֶעֶת וְעוֹלָה, בּוֹקֶעֶת וְיִזְרְדֶת.

טָמְאָה בּוֹקֶעֶת וְעוֹלָה. וְהַבֵּית טָהוֹר, וְכָל הַמֵּאָהִיל עָלֶיהָ שְׁלֵא כְּנַגַּד הַטָּמְאָה טָהוֹר. אֲבָל כְּנַגַּד הַטָּמְאָה טָמֵא, דָּאֵף עַל גֶּב דָּאֵין כְּלִי חָרָס מִטָּמֵא מִגִּבּוֹ, הֵכָא דְטָמְאָה בּוֹקֶעֶת תּוֹכָהּ נִמִּי טָמֵא, אֵף עַל גֶּב דְטָמְאָה תַּחְתֶּיהָ. וְכָל מָה שֶׁבְּקִדְרָה טָמֵא וְאֶפְלוּ שְׁלֵא כְּנַגַּד הַטָּמְאָה.

הֵיְתָה גְבוּהָ מִן הָאֶרֶץ טַפַּח, טָמְאָה תַּחְתֶּיהָ, אוֹ כַּבִּית, תַּחְתֶּיהָ וְהַבֵּית, טָמֵא. שֶׁהַקִּדְרָה מֵאֵהֶלֶת עַל הַטָּמְאָה, הוֹאִיל וְגִבּוּהָ טַפַּח. תּוֹכָהּ וְגִבּוּהָ, טָהוֹר. שֶׁהַקִּדְרָה חוֹצֶצֶת בִּפְנֵי הַטָּמְאָה וּמִצְלָתָה עִם דְּפָנוֹת אֲהֻלִּים. בְּתוֹכָהּ אוֹ עַל גְּבֶהָ, הַכֹּל טָמֵא. תּוֹכָהּ וְגִבּוּהָ וְתַחְתֶּיהָ וְהַבֵּית. דְטָמְאָה שְׁעַל גְּבֶהָ בּוֹקֶעֶת תַּחְתֶּיהָ, וְהִרִי גְבוּהָ טַפַּח, וְשׁוּב אֵין מִצְלָתָה כִּיּוֹן דְקִדְרָה טָמְאָה:

ניתן להשיג את הגליון במאגר העלונים הממוחשב של 'דרשו', 'לדעת עלונים', וכן במייל -

05276-00532 או בטל" 2711526@GMAIL.COM

הארות הערות ותיקוני טעויות יתקבלו בברכה

כמו"כ ניתן להשיג את הגליון 'חומש רש"י משולב'

כל הזכויות שמורות. ©